

§ 423

Terve Helsinki -valtuustoryhmän ryhmäaloite eräiden sosiaali- ja terveysten palvelujen parantamisesta

HEL 2017-005367 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi Terve Helsinki -valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terve Helsinki -ryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, HSY 28.8.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Terve Helsinki -valtuustoryhmä esittää aloitteessaan

1. asunnottomien sosiaali- ja terveysten palvelujen parantamista
2. terveysasemilla annettavien syylähoitojen kehittämistä
3. vesijohtoveden magnesiumpitoisuuden lisäämistä
4. psykiatriapalvelujen johtovastuuta lääkäreille
5. lapsiperheiden kotiavun hankkimista ostopalveluna
6. hätäaputöiden järjestämistä työttömille

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettu valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa ryhmäaloitteessa ehdotetuista asioista 1 - 6 seuraavaa:

1. Asunnottomien sosiaali- ja terveystalvet

Helsingissä arvioidaan olevan asunnottomia noin 4 000. Asunnottomat käyttävät kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Vailla vakinaista asuntoa oleva helsinkiläinen saa muun muassa terveysasemalvetut ja psykiatrian poliklinikan palvelut siitä toimipisteestä, jonne hän itse hakeutuu. Tästä samasta toimipisteestä hänet myös ohjataan kaikkiin tarvittaviin lisätutkimuksiin tai jatkohoitoihin.

Asunnottomien auttamiseksi tarvitaan usein laaja-alaista ja monipuolista psykososiaalista tukea. Asunnottomia tuetaan liikkuvalla ja etsivällä sosiaali- ja lähityöllä, sijoitus- ja arviointityöllä sekä palvelukeskuspalveluilla. Asumisen tuen työntekijät ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia. He ohjaavat ja tarvittaessa myös saattavat asunnottomia heidän tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveysalan palveluihin, muun muassa terveysasemien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien vastaanotoille ja psykiatrian poliklinikoille. Psykiatria- ja päihdekeskuksista tehdään erilaisia psykososiaalisia ja psykiatrisia interventioita myös potilaan luo jalkautuen. Terapeuttisten menetelmien käyttö arvioidaan aina yksilöllisesti potilaan tarpeen ja toimintakyvyn mukaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon nykyiset voimavarat pystyvät vastaamaan asunnottomien yksilöllisiin palvelutarpeisiin.

2. Syylien hoidot terveysasemilla

Syyliä on viruksen aiheuttama eikä siihen ole varsinaista lääkehoitoa. Syyliän hoitoon voi kokeilla eri hoitovaihtoehtoja, joiden hoitotulokset ovat vaihtelevia. Joskus kannattaa jäädä odottamaan syylien parantumisista itsestään, mikäli niiden aiheuttama kipu, lukumäärä, sijainti tai esteettinen haitta ei edellytä hoitoa. Terveystasemilla annetaan syylien hoidon itsehoito-ohjeet. Millään hoitomuodolla syyliä ei voi täysin varmasti poistaa. Poistoyritys voi johtaa syylien leviämiseen. Lääketieteellisen näytön puute, nykyisten hoitomuotojen tehottomuus ja em. mahdolliset haitat ovat syynä siihen, että toimenpiteistä on terveysasemilla luovuttu.

Sosiaali- ja terveystoimialalla syylien hoidossa noudatetaan näyttöön perustuvia käytäntöjä ja lääketieteellisiä perusteluja.

3. Vesijohtoveden magnesiumpitoisuuden lisääminen

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) tuottaa ja jakaa pääkaupunkiseudulle talousvettä, jonka tulee täyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015) mukaiset laatuvaatimukset ja -suositukset. Asetuksessa ei ole magnesiumpitoisuuden raja-arvoa.

Talousveden magnesium on peräisin maaperän suoloista. Suomessa veden magnesiumpitoisuus on yleensä alhainen. Helsingin raakaveden ja talousveden magnesiumpitoisuus oli vuonna 2016 noin 1,6 mg/l. Magnesium yhdessä kalsiumin kanssa nostaa veden kovuutta ja lisää siten esimerkiksi saostumia lämminvesijärjestelmissä. Teollisuustuotannossa raaka-aineena käytettävän veden lisääntynyttä kovuutta on eri toimenpitein vähennettävä ja tämä aiheuttaa käsittelykustannuksia.

Jotta talousveden magnesiumpitoisuus olisi aloitteessa ehdotettu 50 mg/l, magnesiumia tulisi lisätä todennäköisesti paljon suurempina pitoisuuksina, koska magnesium saostuu putkistoissa. Talousveteen tehtävät lisäykset voivat kasvattaa mikrobiologisen saastumisen riskiä. Suuri magnesiumpitoisuus aiheuttaa lisäksi epämiellyttävää makua.

Magnesium on ihmiselle välttämätön hivenaine. Suomalaiset saavat magnesiumia eniten viljavalmisteista, kasvikunnan tuotteista (vihannekset, juurekset, hedelmät ja marjat) sekä maitovalmisteista ja muista juomista (kahvi ja mineraalivesi). Koska magnesiumia on lähes kaikissa elintarvikkeissa, terveellä ihmisellä ravinnosta johtuvaa magnesiumin puutostilaa ei tunneta eikä magnesiumin puute ole näin ollen väestönsöinen terveysongelma.

Magnesiumin lisäämistä talousveteen ei voida pitää perusteltuna lääketieteellisistä, ympäristö- eikä tuotantotaloudellisista syistä.

4. Kaupungin psykiatriapalvelujen johtotehtävät lääkäreille

Helsingin moniammatillisiin psykiatria- ja päihdepalveluihin sisältyy neljä alueellista psykiatria- ja päihdekeskusta, psykiatria- ja päihdepalvelujen erityispalvelut sekä psykiatrinen sairaalahoito ja asumisen tuki.

Psykiatrista avohoitoa ja polikliinista päihdehuoltoa on neljässä alueellisessa psykiatria- ja päihdekeskuksessa. Keskukset tarjoavat integroidusti sekä sosiaali- että terveydenhuoltolain mukaisia monipuolisia hoito- ja tukipalveluja. Keskuksissa työskentelee yhteensä noin 520 työntekijää, joista vajaat 60 on eriasteisissa esimiestehtävissä (kaikki ammattiryhmät) ja 250 eriasteisissa hoitotyön tehtävissä. Lisäksi keskuks-

sissa työskentelee 65 lääkäriä ja noin 150 erityistyöntekijää (psykologi, sosiaaliohjaaja, sosiaalityöntekijä, sosiaaliterapeutti ja toimintaterapeutti).

Keskuksen toiminnasta vastaavat yhdessä ylilääkäri, ylihoitaja ja psykososiaalisen työn päällikkö, joista yksi toimii samalla myös keskuksen päällikkönä. Ylilääkäri, ylihoitaja ja psykososiaalisen työn päällikkö toimivat myös ammattiryhmiensä hallinnollisina ja ammatillisina esimiehinä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla johtamisen rakenteista ja kelpoisuuksista tehtyjen päätösten mukaisesti psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta vastaa yksikön ylilääkäri.

5. Lapsiperheiden kotiavun hankkiminen ostopalveluna

Lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaista tilapäistä perheen arjen tukemiseen tarkoitettua varhaista tukea, jota voi saada mm. alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, synnytyksen, vamman tai muun syyn perusteella. Lapsiperheiden kotipalvelu perustuu yhdessä asiakkaan kanssa tehtyyn kotipalvelun tarpeen arvioimiseen ja palvelusuunnitelmaan, jossa määritellään palvelun laatu, sisältö ja käyntimäärät. Lapsiperheiden kotipalvelua tarjotaan sekä kaupungin omana toimintana että palvelusetelitoimintana, jolloin perhe voi itse valita kotipalvelun tuottajan hyväksytyistä palvelusetelituottajista.

Vuonna 2016 kaupungin omassa toiminnassa asiakkaana oli 1 379 perhettä. Heistä 30 % oli lastensuojelun asiakkaina, joille lapsiperheiden kotipalvelu oli avohuollon tukitoimi. Suurin osa lapsiperheiden kotipalvelusta kohdentuu muille kuin lastensuojelun asiakkaille. Palvelusetelillä lapsiperheiden kotipalvelua osti 248 perhettä. Palveluseteli myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Palveluseteliyrittäjinä toimii 13 yritystä. Yksityisten sosiaalipalvelun tuottajien toiminta täydentää kaupungin omaa toimintaa. Yksityiset sosiaalipalvelun tuottajat tekevät hyvää yhteistyötä kaupungin omien toimijoiden kanssa ja ovat hyvin tietoisia lastensuojelun ilmoitusvelvollisuudesta. Periaatteena on, että perhe saa saman avun ja palvelun palvelusetelillä kuin kaupungin omana toimintana on mahdollista saada.

Sosiaali- ja terveystoimi on vahvistanut lapsiperheiden tukea kehittämällä perhekeskuksia, joista ensimmäinen avattiin kesäkuussa Itäkeskuksessa. Perhekeskus kokoaa samaan palvelupisteeseen lasten ja perheiden palveluja. Näin turvataan perheille kokonaisvaltainen ja tarpeen mukainen tuki.

Lapsiperheiden kotipalvelua tarjotaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella sekä omana toimintana että yksityisen palveluntuottajan palvelusetelitoimintana.

6. Hätäaputöiden järjestäminen

Työllisyydenhoidolla tavoitellaan nykyisin pitkän aikavälin vaikuttavuutta ja työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Työllisyydenhoidon eri toimenpiteillä parannetaan työttömien työelämävalmiuksia, osaamista ja yhteyksiä työelämään. Erityisesti vaatimukset osaamisen suhteen ovat kasvaneet työmarkkinoilla.

Pitkäaikaistyöttömien, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten, osatyökykyisten, vammaisten ja maahanmuuttajien mahdollisuudet työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille ovat usein hyvin rajalliset ilman työelämävalmiuksia parantavia toimenpiteitä. Sosiaali- ja terveystoimi järjestää vaikeasti työllistyvien helsinkiläisten työ- ja toimintakykyä ja elämänhallintaa kohentavina palveluina kuntouttavaa työtoimintaa, vammaisten henkilöiden työtoimintaa ja kuntoutusohjausta sekä vastaa kuntouttavasta vankityöstä. Kuntouttava työtoiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta ovat kunnan vastuulle kuuluvia lakisääteisiä palveluja.

Kuntouttavan työtoiminnan jälkeen työtön voi hakeutua työkokeiluun, koulutukseen tai palkkatuettuun työhön. Vuonna 2016 lähes kolmannes kaikista palkkatukijaksoista oli hoitoalan avustavia tehtäviä sosiaali- ja terveystoimissa ja varhaiskasvatusvirastossa. Nykyisin sosiaali- ja terveystoimi järjestää kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalista kuntoutusta.

Kuntouttava työtoiminta tulee järjestää asiakkaan työ- ja toimintakyvyn mukaisesti siten, että se vastaa henkilön yksilölliseen tuen tarpeeseen. Kuntouttavaan työtoimintaan sovelletaan työttömyysetuutta koskevia säännöksiä. Sillä ei saa korvata virka- tai työsuhteessa tehtävää työtä. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään Helsingissä muun muassa kiinteistö-, ympäristö- ja kotihoidon avustavissa tehtävissä. Kuntouttava työtoiminta on yleensä osallistujalleen mielekästä ja edistää aloitteessa mainittuja hyvinvointi- ja terveyshyötyjä, vaikka työtoiminnasta maksettava lakisääteinen kulukorvaus on nimellinen.

Kaupunki järjestää vuosittain noin 1 000:lle työttömälle henkilölle palkallista työsuhteessa tehtävää työtä, jonka edellytyksenä on TE-toimiston myöntämä palkkatuki. Palkkatuettua työtä järjestetään kaikilla kaupungin toimialoilla erilaisiin tehtäviin. Palkattujen henkilöiden työllistymistä myös jatkossa edistetään erilaisilla koulutuksilla työsuhteen aikana. Työllisyyden hoidon määrärahoista suurin osa käytetään palkkatuetun työn järjestämiseen. Vuonna 2017 määrärahaa on varattu 16 mil-

joonaa euroa. Lisäksi kaupunki edistää työttömien työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin maksamalla ns. Helsinki-lisää, johon on varattu 3,6 miljoonaa euroa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terve Helsinki -ryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, HSY 28.8.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.11.2017 § 1009

HEL 2017-005367 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Terve Helsinki -valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 18.08.2017 § 21

HEL 2017-005367 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi seuraavan lausunnon Terve Helsinki -valtuustoryhmän aloitteen kohtaan 3 vesijohtoveden magnesiumpitoisuuden lisäämisestä. Valtuustoryhmä eh-

dottaa, että magnesiumpitoisuutta vesijohtovedessä nostetaan tasolle 50 mg/l.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto toimii kunnan terveydensuojeluviranomaisena. Ympäristöpalveluiden elintarviketurvallisuusyksikkö vastaa Helsingin talousveden terveydensuojelulain mukaisesta valvonnasta. Talousveden mikrobiologisista ja kemiallisista vaatimuksista on säädetty Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015). Asetuksessa ei ole annettu raja-arvoa talousveden magnesiumpitoisuudelle.

Talousveden magnesium on peräisin maaperän suoloista. Suomessa veden magnesiumpitoisuus on yleensä alhainen. (Valviran ohje 12/2016, Talousvesiasetuksen soveltamisohje, osa III). Helsingin talousveden magnesiumpitoisuus vesilaitokselta lähtevässä vedessä oli vuonna 2016 ollut noin 1,6 mg/l. Raakavedessä magnesiumpitoisuudet ovat olleet vastaavat.

Magnesium yhdessä kalsiumin kanssa nostaa veden kovuutta ja lisää siten esimerkiksi saostumia lämminvesijärjestelmissä (ns. kattilakivet). Suuri magnesiumpitoisuus lisäksi aiheuttaa epämiellyttävää makua veteen (Valviran ohje 12/2016, Talousvesiasetuksen soveltamisohje, osa III).

Magnesiumin imeytyvyydestä juomaveden kautta ei ole kovin tarkkaa tietoa: sen on arvioitu esiintyvän vedessä helposti imeytyvässä muodossa elimistöön ja imeytyvyyttä parantaisi se, että vettä nautitaan ruokailun yhteydessä (alkuperäinen lähde Sabatier et al. 2002, viittaus WHO:n raportissa vuodelta 2009: ”Calcium and magnesium in drinking-water : public health significance”). Finravinto 2012 -raportin mukaan Helsinki-Vantaa -alueen väestöllä keskimääräinen magnesiumin saanti on noin 47 mg/MJ, kun vastaava suositusarvo on 35 mg/MJ.

Jotta magnesiumpitoisuus talousvedessä olisi aloitteessa esitetty 50 mg/l, tulisi magnesiumia lisätä vesilaitokselta lähtevään veteen todennäköisesti paljon suurempina pitoisuuksina, koska magnesium saostuu putkistoissa. Magnesium yhdessä kalsiumin kanssa nostaa veden kovuutta ja lisää siten esimerkiksi saostumia lämminvesijärjestelmissä. Tämä mahdollisesti lisäisi putkisto- ja vedenkäyttöprosessiongelmia.

Lisäksi suuri magnesiumpitoisuus voi aiheuttaa epämiellyttävää makua veteen. Tällöin mahdollinen terveysvaikutus häviäisi, koska vettä ei ehkä käytettäisi sen poikkeavan maun vuoksi. Talousvesiasetuksen mukaan talousveden maussa ei saa olla epätavallisia muutoksia ja veden tulee olla käyttäjien hyväksyttävissä.

Talousveteen tehtävät lisäykset voivat myös kasvattaa mikrobiologisen saastumisen riskiä. Magnesiumin lisääminen ei saisi vaarantaa talousveden mikrobiologista laatua ja sen tulisi täyttää talousveden muutkin laatuvaatimukset magnesiumlisäyksen jälkeen.

Helsingin seudun vedenjakelualueella asuvat ihmiset saavat magnesiumia suositusten mukaisesti jo pelkästä ravinnosta. Lisäksi magnesiumin lisäys voi aiheuttaa ongelmia talousveden laatuun sekä vesijärjestelmiin. Tämän perusteella ympäristö- ja lupajaoston näkemyksen mukaan magnesiumin lisäyksestä juomaveden ei ole selkeää hyötyä.

Lausuntoa varten on saatu konsultaatioapua Valvirasta (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto).

Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt aloitteeseen erillisen lausunnon Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymältä, joka tuottaa pääasiassa Helsingin talousveden.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Anni Järveläinen, elintarviketarkastaja, puhelin: +358 9 310 32046
anni.jarvelainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.08.2017 § 197

HEL 2017-005367 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon Terve Helsinki -valtuustoryhmän aloitteesta:

"1. Asunnottomien terapeuttiivinen interventio, jotta toimeentuisivat asumaan asuntoihin

Helsingissä arvioidaan olevan vajaat 4 000 asunnotonta. Asunnottomat käyttävät kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kuten muutkin kuntalaiset: vailla vakinaista asuntoa oleva helsinkiläinen saa muun muassa terveysasemapaalvelut ja psykiatrian poliklinikan palvelut siitä toimipisteestä, jonne hän itse hakeutuu. Tästä samasta paikasta hänet myös ohjataan kaikkiin tarvittaviin lisätutkimuksiin tai jatkohoitoihin.

Asunnottomien auttamiseksi tarvitaan usein laaja-alaista ja monipuolista psykososiaalista tukea. Asunnottomia tuetaan liikkuvalla ja etsivällä sosiaali- ja lähityöllä, sijoitus- ja arviointityöllä sekä palvelukeskuspalve-

luilla. Asumisen tuen työntekijät ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia. He ohjaavat ja tarvittaessa myös saattavat asunnottomia heidän tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveystalouden palveluihin, muun muassa terveysasemien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien vastaanotoille ja psykiatrian poliklinikoille. Psykiatria- ja päihdekeskuksista tehdään erilaisia psykososiaalisia ja psykiatrisia interventioita myös potilaan luo jalkautuen. Terapeuttisten menetelmien käyttö arvioidaan aina yksilöllisesti potilaan tarpeen ja toimintakyvyn mukaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan aloitteessa ehdotettu asia voidaan toteuttaa yksilöllisen tarpeen mukaan nykyisissä palveluissa.

2. Syylien kryo-hoidot terveysasemilla

Syyliä on viruksen aiheuttama, eikä siihen ole varsinaista lääkehoitoa. Syylien hoitoon voi kokeilla eri hoitovaihtoehtoja, joiden hoitotulokset ovat vaihtelevia. Joskus kannattaa jäädä odottamaan syylien parantamista itsestään, mikäli niiden aiheuttama kipu, lukumäärä, sijainti tai esteettinen haitta ei edellytä hoitoa. Terveysasemilla neuvotaan syylien hoidossa asiakkaille itsehoito-ohjeet. Millään hoitomuodolla ei syyliä voi varmuudella poistaa. Poistoyritys voi johtaa syylien leviämiseen. Lääketieteellisen näytön puute, nykyisten hoitomuotojen tehottomuus ja edellä kuvatut mahdolliset haitat ovat syynä siihen, että toimenpiteistä on terveysasemilla luovuttu.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveystoimialalla syylien hoito-ohjelmassa noudatetaan näyttöön perustuvia käytäntöjä ja lääketieteellisiä perusteluja.

3. Magnesium-pitoisuuden lisääminen vesijohtovedessä

Magnesium on ihmiselle välttämätön hivenaine. Suomalaiset saavat magnesiumia eniten viljavalmisteista, kasvikunnan tuotteista (vihannekset, juurekset, hedelmät ja marjat) sekä maitovalmisteista ja muista juomista (kahvi ja mineraalivesi). Koska magnesiumia on lähes kaikissa elintarvikkeissa, terveellä ihmisellä ravinnosta johtuvaa magnesiumin puutostilaa ei tunneta eikä magnesiumin puute ole näin ollen väestöta-soinen terveysongelma. Tämän vuoksi magnesiumin lisäämiselle juomaveden ei ole perusteita.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan aloitteessa ehdotetulle asialle ei ole perusteluja lääketieteellisestä näkökulmasta. Muilta osin viitataan kaupunkiympäristölautakunnalta pyydettyyn lausuntoon.

4. Helsingin kaupungin psykiatriapalvelujen johdon palauttaminen lääkäreille

Helsingissä on psykiatria- ja päihdepalvelujen palvelut, joihin sisältyy neljä alueellista psykiatria- ja päihdekeskusta, psykiatria- ja päihdepalvelujen erityispalvelut sekä psykiatrinen sairaalahoito ja asumisen tuki. Näitä psykiatria- ja päihdepalveluja toteutetaan moniammatillisesti.

Psykiatrinen avohoito ja polikliininen päihdehuolto tarjotaan Helsingissä neljässä alueellisessa psykiatria- ja päihdekeskuksessa. Keskukset tarjoavat integroidusti sekä sosiaali- että terveydenhuoltolain mukaisia monipuolisia hoito- ja tukipalveluja. Keskuksissa työskentelee yhteensä noin 520 työntekijää, joista vajaan 60 on eriasteisissa esimiestehtävissä (kaikki ammattiryhmät) ja 250 eriasteisissa hoitotyön tehtävissä. Lisäksi keskuksissa työskentelee 65 lääkäriä ja noin 150 erityistyöntekijää (psykologi, sosiaalihoaja, sosiaalityöntekijä, sosiaaliterapeutti, toimintaterapeutti).

Keskuksen toiminnasta vastaavat yhdessä ylilääkäri, ylihoitaja ja psykososiaalisen työn päällikkö, joista yksi (1) toimii samalla myös koko keskuksen päällikkönä. Ylilääkäri, ylihoitaja ja psykososiaalisen työn päällikkö toimivat myös ammattiryhmiensä hallinnollisina ja ammatillisina esimiehinä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveysviraston organisaatiomuutoksen yhteydessä vuonna 2013 tehtiin päätös nykyisestä johtamisen rakenteista ja kelpoisuuksista. Psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta vastaa yksikön ylilääkäri.

5. Lapsiperheiden kotiavun hankkiminen ostopalveluna

Lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaista tilapäistä perheen arjen tukemiseen tarkoitettua varhaista tukea, jota voi saada mm. alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, synnytyksen, vamman tai muun syyn perusteella. Lapsiperheiden kotipalvelu perustuu yhdessä asiakkaan kanssa tehtyyn kotipalvelun tarpeen arvioimiseen ja palvelusuunnitelmaan, jossa määritellään palvelun laatu, sisältö ja käyntimäärät. Lapsiperheiden kotipalvelua tarjotaan sekä kaupungin omana toimintana että palvelusetelitoimintana, jolloin perhe voi itse valita kotipalvelun tuottajan hyväksytyistä palvelusetelituottajista.

Vuonna 2016 kaupungin omassa toiminnassa asiakkaana oli 1379 perhettä. Heistä 30 % oli lastensuojelu-asiakkaina, joille lapsiperheiden kotipalvelu oli avohuollon tukitoimi. Suurin osa lapsiperheiden kotipalvelusta kohdentuu muille kuin lastensuojelun asiakkaille. Palvelusetelillä lapsiperheiden kotipalvelua osti 248 perhettä. Palveluseteli myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Palveluseteliyrittäjinä toimii 13 yritystä. Yksityisten sosiaalipalvelun tuottajien toiminta täydentää kaupungin omaa toimintaa. Yksityiset so-

siaalipalvelun tuottajat tekevät hyvää yhteistyötä kaupungin omien toimijoiden kanssa ja ovat hyvin tietoisia lastensuojelun ilmoitusvelvollisuudesta. Periaatteena on, että perhe saa saman avun ja palvelun palvelusetelillä kuin omasta toiminnasta.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi on vahvistanut lapsiperheiden tukea kehittämällä perhekeskuksia, joista ensimmäinen avattiin kesäkuussa Itäkeskukseen. Perhekeskus kokoaa samaan palvelupisteeseen lasten ja perheiden palveluja. Näin turvataan perheille kokonaisvaltainen ja tarpeen mukainen tuki.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että jo nykyisellään lapsiperheiden kotipalvelua tarjotaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella sekä omalla toimintana että palvelusetelitoimintana yksityiseltä palveluntuottajalta.

6. Työttömien kunnan hätäaputöiden järjestäminen

Pitkäaikaistyöttömien, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten, osatyökykyisten, vammaisten ja maahanmuuttajien mahdollisuudet työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille ovat usein hyvin rajalliset ilman työelämävalmiuksia parantavia toimenpiteitä. Helsingin sosiaali- ja terveystoimi järjestää vaikeasti työllistyvien helsinkiläisten työ- ja toimintakykyä ja elämänhallintaa kohentavina palveluina kuntouttavaa työtointa, vammaisten henkilöiden työtointa ja kuntoutusohjausta sekä vastaa kuntouttavasta vankityöstä. Kuntouttava työtointa ja vammaisten henkilöiden työtointa ovat kunnan vastuulle kuuluvia lakisääteisiä palveluja.

Kuntouttava työtointa tulee järjestää asiakkaan työ- ja toimintakyvyn mukaisesti siten, että se vastaa henkilön yksilölliseen tuen tarpeeseen. Kuntouttavaan työtointaan sovelletaan työttömyysetuutta koskevia säännöksiä, eikä sillä saa korvata virka- tai työsuhteessa tehtävää työtä. Kuntouttavaa työtointa järjestetään Helsingissä muun muassa kiinteistöhoidon, ympäristöhoidon ja kotihoidon avustavissa tehtävissä. Kuntouttava työtointa on yleensä osallistujalleen mielekästä ja edistää aloitteessa mainittuja hyvinvointi- ja terveyshyötyjä, vaikka työtointinnasta maksettava lakisääteinen kulukorvaus on nimellinen.

Työtön voi kuntouttavan työtointinnan jälkeen hakeutua työkokeiluun, koulutukseen tai palkkatuettuun työhön. Vuonna 2016 lähes kolmannes kaikista palkkatukijaksoista oli hoitoalan avustavia tehtäviä joko sosiaali- ja terveysvirastossa tai varhaiskasvatusvirastossa.

Vuonna 2017 sosiaali- ja terveystoimella ei ole käytettävissään erillistä työllisyshoidon määrärahaa, vaan toimialan vastuulle on aiempaa selkeämmin määritelty kuntouttava työtointinnan ja sosiaalihuoltolain

29.11.2017

Asia/19

mukaisen sosiaalisen kuntoutuksen järjestäminen osana toimialan sosiaali- ja terveystoimintaa.

Sosiaali- ja terveystoimintalautakunta toteaa, että aloitteen ehdotusta toteutetaan jo palkkatukityöllistämisen muodossa sosiaali- ja terveystoimintamallissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Aloitteessa otetaan esille hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä asioita, joiden edistäminen on osaltaan myös sosiaali- ja terveystoimintamallin tehtävä. Asianmukaisten sosiaali- ja terveystoimintamallien perustana ovat lain- ja sääntö, väestön tarpeet sekä näyttöön perustavat toimintamallit."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimintamallin johtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi